

**ЗАСТОСУВАННЯ ОБ'ЄКТИВІСТСЬКОГО ТА СУБ'ЄКТИВІСТСЬКОГО
ПІДХОДІВ ДО ПОБУДОВИ МОДЕЛІ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА**

ШУЛЮК Б. С.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна*

В процесі дослідження підходів до побудови моделі фінансового механізму державно-приватного партнерства (далі – ДПП) варто виділити два протилежні один одному підходи – об'єктивістський та суб'єктивістський.

Об'єктивістський підхід в науковому дослідженні є продуктом розвитку природничо-наукової (позитивістської) методології. Незважаючи на різноманітність уявлень, створених в межах зазначеного підходу, можна виділити деякі загальні положення, які становлять його основу: розгляд об'єкта дослідження незалежно від суб'єкта пізнання (діяльності), який функціонує і розвивається за своїми законами незалежно від сприйняття його суб'єктом; опис об'єктивних властивостей досліджуваного об'єкта; максимальна строгість вихідних концептуальних схем, формалізації, алгоритмізації пізнавальних і перетворювальних процесів, орієнтація на використання об'єктивних критеріїв перевірки вихідних концептуальних схем.

Такий підхід до побудови моделі фінансового механізму державно-приватного партнерства передбачає формування цілей та завдань, генерування відповідних ідей, методів їх оцінки задля ефективного функціонування об'єкта дослідження (фінансового механізму ДПП), на підставі чого розробляються та ухвалюються рішення, які закріплюються в законах, нормативах, стандартах тощо. Об'єктивний підхід, як правило, має схильність до формалізації і використовується для вирішення типових завдань учасників партнерських відносин. Основним недоліком

підходу є те, що модель досліджуваного механізму розглядається як статична, що не володіє джерелом спонтанної активності і свободи вибору стосовно її перебудови.

Суб'єктивістський (проблемний) підхід розглядає певну діяльність як унікальне поєднання проблем, які виникають в процесі її здійснення. В межах цього підходу діагностика спрямована на виявлення проблем, встановлення ієрархії та пошук шляхів їх вирішення. Переваги застосування проблемного підходу стосовно фінансового механізму ДПП полягають в тому, що увага звертається на особливості функціонування кожного його елемента, що діагностуються, специфіку партнерської діяльності, підкреслюється індивідуальність вирішуваних завдань. До недоліків проблемного підходу можна віднести розгляд проблем механізму не в контексті єдиного процесу, а дискретно. Результати дослідження в рамках даного підходу залежать від виконавців, отже, носять суб'єктивний характер.

Таким чином, вибір моделі фінансового механізму ДПП відбувається в контексті проблем, що виникають в учасників партнерства при досягненні поставлених цілей. У процесі дослідження увага акцентується на вирішенні проблем, часто без з'ясування причин їх виникнення. Це, з одного боку, дає змогу оперативно досягти мети дослідження (зняття проблемної ситуації). Слід зазначити, що проблемний підхід дотримується принципу «унікальності ситуації». Стан фінансового механізму ДПП і проблеми, що виникають в процесі його функціонування, розглядаються в межах конкретної ситуації.

Вирішення проблем функціонування досліджуваного механізму можна досягнути завдяки застосуванню теорії раціонального вибору, яка інтерпретується як прийняття рішення, де раціональним вважається вибір альтернативи, що обумовлює отримання найбільшого задоволення. Зокрема, Дж. Ельстер запропонував «велику концепцію раціональності», приймаючи за основу раціональності індивідуальні переваги. Вчений надає особливого значення тій обставині, що сума альтернатив, доступних суб'єкту, впливає на його вибір. Крім того, запропонував теорію обмеженої раціональності, у центрі якої – ідея вибору системи переваг або відмови від неї на користь іншої стратегії [1, с. 38–39].

Зазначена теорія змушена виходити або з концепції максимізації задоволення інтересів партнерів, або ж приймати за основу соціальні норми і інститути, припускаючи, що будь-який вибір, що порушує встановлені правила, є нерациональним. Все ж таки для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку держави найприйнятнішою є така раціональність побудови фінансового механізму ДПП, яка спрямована на задоволення індивідуальних цілей і відповідає вимогам зовнішнього середовища.

Література:

1. Elster J. Ulysses and the Sirens: Studies in Rationality and Irrationality. Cambridge: Cambridge University Press, 1979. 193 p.